

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

Статтю присвячено аналізу теоретичних основ формування професійно орієнтованої англomовної комунікативної компетентності майбутніх моряків у контексті процесу професійної ідентифікації та встановлення ідентичності майбутніх фахівців флоту з обраною професією. Розкрито місце і роль англійської мови в професійному становленні майбутніх моряків. Обґрунтовано взаємозалежність і взаємозумовленість рівнів сформованості професійної ідентичності й англomовної комунікативної компетентності.

Ключові слова: професійна ідентифікація, професійна ідентичність, майбутні моряки, англomовна комунікативна компетентність.

Постановка проблеми. Проблема недостатньо сформованої професійної ідентичності є однією з актуальних проблем сучасного покоління випускників вищих навчальних закладів. Попри визнання виняткової ролі механізму професійної самоідентифікації у професійному розвитку та самореалізації майбутнього фахівця, на жаль, як освітяни, так і науковці констатують переважаючу неспроможність сучасної молоді успішно долати нормативну, а отже закономірну кризу професійної самоідентичності та ставати суб'єктом свого професійного становлення [5, с. 103].

Психологи стверджують, що *професійна ідентичність* належить до тих понять, які містять концептуальне (сутнісне) уявлення людини про своє місце в професійній групі чи спільноті, про свою приналежність до певної професії та певного професійного середовища [6, 11]. Вчені наголошують: професійна ідентифікація – "це необхідна умова професійної самосвідомості особистості" [5, с. 107]. Саме вона забезпечує прийняття певної професійної ролі та успішне оволодіння обраною професією.

Заслуговує на увагу також той факт, що для професій, пов'язаних з ризиком для життя та здоров'я, безпекою та напруженістю праці, ідентифікація себе як професіонала, на переконання психологів, набуває особливого значення [7]. Як відомо, до категорії професій підвищеного рівня складності належить і професійна діяльність моряків, особливий характер умов якої є загальноновизнаним з огляду на вплив цілої низки екстремальних факторів. Дослідженнями науковців встановлено, що адекватність сприйняття умов діяльності та власного потенціалу, співмірність актуальних потреб і наявних можливостей, усвідомлення мотивів своєї поведінки суттєво покращують прогноз успішності адаптації майбутнього фахівця до критичних ситуацій, а також відновлення після них. Разом з тим, викривлена самоідентифікація з обраною професією, неправильне розуміння своєї професійної ролі зазвичай супроводжуються підвищеною конфліктністю, непорозуміннями в міжособистісних контактах та, найголовніше, власною недієздатністю та неефективністю у критичних обставинах співпраці [7].

Актуальність нашого звернення до професійної ідентичності майбутнього моряка зумовлена декількома причинами:

– по-перше, професійна ідентичність є не лише результатом, але й регулятором процесу професійного самовизначення та становлення майбутнього моряка, забезпечуючи, словами експертів, успішне входження у професію, гармонійний розвиток особистості професіонала, адекватне розуміння ним реалій своєї професії з обов'язковими акцентами на необхідних складових професійної компетентності, однією з яких є професійна англomовна комунікативна компетентність [3; 8; 10];

– по-друге, невинна й інтенсивна модернізація галузі морських перевезень, супроводжувана закономірним технологічним оновленням змісту професійної діяльності моряків, визначає та підтримує перманентну актуальність поняття професійної ідентичності для моряка, спонукаючи його до постійного вдосконалення та активного розвитку всіх складових власної професійної компетентності;

– по-третє, детермінована як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами професійна ідентичність, на думку психологів, є надійним показником індивідуального рівня свідомого володіння "смыслами виконуваної роботи", розкриваючи через специфіку свого статусу та рівня сформованості особистісну динаміку професіоналізації майбутнього фахівця [8; 10].

У контексті взаємозумовленості та взаємовпливу процесів формування професійної ідентичності та професійно орієнтованої англomовної комунікативної компетентності майбутніх моряків ефект від позитивної ідентифікації з професією виявлятиметься, на нашу думку, в усвідомленні цільного місця

англійської мови в професійному зростанні та кар'єрі взагалі, ефективній комунікації на судні зокрема, а також розумінні важливості неперервного вдосконалення та вправлення в англійській комунікативній взаємодії заради успішного виконання професійних завдань. Це, своєю чергою, втілюватиметься в прагненні мати в арсеналі ефективні способи розвитку та підтримки на належному рівні власної професійно орієнтованої англійської комунікативної компетентності; здійсненні своєчасної ревізії своїх мовних знань, поповненні й оновленні професійного й ділового вокабуляру новою термінологією, стандартними фразами, сталими виразами та зворотами услід черговій модернізації змісту професійних знань; опануванні індивідуальними стратегіями і тактиками самонавчання на основі визнання власних індивідуальних особливостей засвоєння іноземних знань.

Аналіз останніх досліджень. З огляду на міждисциплінарний характер понять *ідентифікація* та *ідентичність*, вони становлять об'єкт розгляду багатьох галузей науки. Вітчизняні й зарубіжні дослідження розкривають різні аспекти професійного становлення майбутніх фахівців: філософські, соціальні, психологічні, педагогічні тощо. Серед сучасних робіт – наукові праці авторів К. Абульханової-Славської, М. Аргайла, Н. Волянук, Е. Еріксона, Е. Зеєр, Є. Климова, Г. Легендзевич, Дж. Марсія, С. Московичи, Ю. Поваренкова, П. Родеса, Т. Скибо, І. Соколової, Р. Фінчмана, Л. Шнейдер та ін.

Загальнотеоретичні основи та практичні рекомендації щодо змісту професійної компетентності майбутніх фахівців флоту, у межах якої відбувається їх професійне становлення та формується профідентичність, викладено в працях Г. Бокаревої, С. Горба, К. Грелі, М. Корольчука, І. Макашиної, С. Мойсенка, Г. Пазинича, В. Скрипника, О. Сороки, Н. Черненко та ін. Різні аспекти професіоналізації майбутніх моряків висвітлено Л. Вавиловою, Г. Варварецькою, О. Безбахом, В. Онищук, М. Шерманом. Психолого-педагогічні особливості одночасного розвитку та взаємного впливу профідентичності та комунікативної компетентності, у тому числі й іноземної комунікативної компетентності майбутніх фахівців описано в роботах Ю. Слободчикової, Х. Хайрової, В. Цветкова.

Утім, попри значний обсяг теоретичних та експериментальних досліджень змісту і процесу становлення моряків-професіоналів, варто відзначити, що власне проблема ефективного взаємного впливу та взаємного розвитку професійної ідентичності та складових професійної компетентності майбутніх моряків, зокрема її англійського комунікативного компоненту, перебуває на етапі вивчення.

Мета та завдання статті: здійснити теоретичний аналіз проблеми взаємозв'язку та взаємозалежності процесів становлення професійної ідентичності майбутніх моряків і формування їх англійської комунікативної компетентності.

Більшість дослідників визначають ідентичність як результат активного процесу ідентифікації (від лат. *identificare* – ототожнювати) та рефлексування щодо розуміння самого себе, своїх індивідуальних особливостей і характеристик, власного шляху розвитку, професійного становлення й особистісного зростання на основі порівняння з іншими. Інакше кажучи, ідентифікація – це *процес* свідомого пошуку відповіді на питання щодо власного соціального статусу, тоді як ідентичність – це здобутий у ході пошуку *результат*, або інформація про себе та для самого себе про власну індивідуальність у певній соціальній реальності, як-от, професійно заданих ситуаціях, умовах і стосунках [11].

Сутність процесу *професійної самоідентифікації* полягає у формуванні позитивного ставлення до обраної професії та ототожненні себе з її представниками. Термін "позитивна професійна ідентифікація" (автор І. Вороцька), що набув поширення серед дослідників цього феномену, використовується для засвідчення досягнутого професіоналізму на основі усвідомленого професійного саморозвитку [4]. Цю позицію розвинуто й у дослідженні Л. Вавилової щодо особливостей формування професійної ідентифікації майбутніх моряків, яку автор визначає як внутрішню схему розвитку майбутнього фахівця, що відображає його уявлення про те, яким потрібно бути, що необхідно вміти робити та як слід поводитися у професійному товаристві задля ефективної реалізації себе у професії [1].

Вивчаючи проблему формування професійної спрямованості майбутніх фахівців морського та річкового транспорту, Г. Варварецька визначає предмет свого дослідження більш точно, а саме, як "позитивну усталену налаштованість на виконання виробничих функцій, передбачених посадою на водному транспорті, зумовлену розумінням і внутрішнім прийняттям цілей і завдань обраної професійної діяльності та активним застосуванням знань, умінь і навичок, здобутих у процесі навчання у вищому морському навчальному закладі" [3, с. 83]. Зіставляючи поняття *професійна спрямованість* і *професійна ідентичність*, вбачаємо їх співвідношення як *позитивної готовності виконувати професійну діяльність* і *безпосередньо ефективної участі у професійній діяльності* за однакових умов і підстав, наведених вище у формулюванні Г. Варварецької.

Тож, професійна ідентичність майбутнього моряка, на нашу думку, вимірюється його навчально-професійною активністю у здобутті належного рівня професійної компетентності для повноцінної участі у майбутній професійній діяльності. Досягнення професійної ідентичності для майбутніх моряків становить один із провідних критеріїв їх професійного розвитку, оскільки уявлення про себе як професіонала відбиваються в подальшому на всій системі професійних дій, визначаючи стиль міжособистісної взаємодії у професійній спільноті, якою є міжнародний екіпаж.

З огляду на загальну тенденцію сьогодення розглядати іноземну мову як суспільно й особистісно значущий фактор, що суттєво розширює можливості для самореалізації фахівця і забезпечує успішність його професійної діяльності, для майбутнього моряка володіння англійською мовою, що є робочою мовою на судні й універсальним засобом порозуміння як під час професійного, так і повсякденного спілкування, набуває надважливого значення. Професійно орієнтована англійська комунікативна компетентність моряка, безсумнівно, входить до складу основоположних показників загальної професійної компетентності сучасного фахівця флоту, будучи одночасно й істотною ознакою його ідентичності з професією.

Як системне явище профідентичність має свій зміст і структуру. Втім, враховуючи протиріччя між достатньою кількістю досліджень і надмірною розмаїтістю трактувань, їх визначення є неоднозначними через різні методологічні позиції авторів. Однак, сутність процесу професійної ідентифікації, результат якого, за Л. Шнейдер, є специфічною інтеграцією особистісної і соціальної ідентичності в професійній реальності [11], дозволяє визначити змістове наповнення процесу в складі дій із свідомої самооцінки власних професійних якостей і характеристик, розуміння та сприйняття зовнішньої оцінки своєї особистості з боку інших професіоналів і, власне, узгодження внутрішньої і зовнішньої оцінювальних позицій.

Дослідники проблеми відзначають, що профідентичність як психологічна категорія з усвідомлення своєї приналежності до певної професії обумовлюється професійним досвідом і професійним спілкуванням. Тож, серед факторів, що відіграють вирішальну роль у професійній ідентифікації майбутніх фахівців флоту, згідно досліджень цього питання, важливе місце посідають міжособистісно-комунікативні якості, оскільки саме від ефективності спілкування великою мірою залежить успішність взаємодії членів команди. У сучасному світі міжнародного судноплавства, що передбачає роботу в складі багатонаціонального екіпажу, якість спілкування як на борту, так і між суднами та береговими службами набуває життєво важливого значення [12]. Належний рівень володіння англійською мовою як робочою мовою міжнародного екіпажу є не лише вимогою під час сертифікації моряків, але й ключовим елементом гарантування безпеки, ефективності та прибутковості судноплавства.

Спеціально проведене експертами ІМО дослідження з вивчення впливу рівня володіння англійською мовою на якість професійної діяльності моряків міжнародного торговельного флоту (із залученням представників 95 країн) дозволило також виявити ступінь задоволеності різних категорій опитаних не тільки умовами життєдіяльності на борту судна з урахуванням проблем у спілкуванні, а також своєю працею, що, безсумнівно, є показником їхньої ідентифікації з професією [12]. Отже, за даними результатів анкетування стосовно наявності мовних труднощів під час професійної та повсякденної комунікації на судні, з трьох виділених категорій опитаних (такі, хто не мають труднощів, періодично мають і постійно зазнають труднощів) саме ті моряки, котрі за самооцінкою заявили про недостатнє володіння англійською мовою, вказали також і на власну недостатню професійну компетентність.

Сумніви та невпевненість, іноді, навіть, беспорядність і розпач через неможливість повноцінного спілкування, що ускладнює виконання службових обов'язків, у поєднанні з почуттям відповідальності за ефективну роботу всієї команди судна спричинюють невдоволеність фахівця собою як професіоналом та відбиваються на його настрої і ставленні до оточуючого середовища. У звіті наведено дані з 19 аспектів життєдіяльності моряка на борту судна (робота, відпочинок, стресові ситуації, просування по службі, умови проживання, охорона праці, медична допомога, харчування, навчання, тривалість рейсу, звільнення на берег тощо), відносно яких у категорії опитуваних з мовними труднощами відзначалося зниження вдоволеності від власної професійної діяльності через погане володіння робочою мовою [12, с. 140-141, 151].

На цій підставі експертами зроблено припущення про виникнення на борту судна фактичних передумов для суттєвого зростання рівня стресовості через нездатність і неспроможність частини екіпажу нормально спілкуватися, а відтак, і про набагато більшу значущість у такій ситуації мовного фактору порівняно з технічною компетентністю моряків [12, с. 143, 152]. Між тим, зрозуміло, що надійність і ефективність роботи фахівців морського флоту залежать не лише від їхнього рівня володіння англійською мовою, але й від того, наскільки глибоко інтегрується особистий досвід англійськомовного спілкування в загальну структуру професійної компетентності.

Значущість комунікативної компетентності в забезпеченні ефективної професійної діяльності підтверджується включенням комунікативної компоненти до так званого ядра професійної ідентичності [6, с. 151]. Варто зазначити, що за наявності надто великої кількості варіантів опису структури професійної ідентичності в сучасній психологічній літературі, комунікативна складова проте визнається однією з провідних переважною більшістю авторів [6; 7; 8; 9]. Крім того, власне професійна ідентичність як фактор розвитку комунікативної компетентності фахівців певних напрямів підготовки також становить предмет вивчення низки досліджень [8; 10]. Простежуючи специфіку процесу професійної ідентифікації майбутніх фахівців флоту та підкреслюючи значення його результату, Л. Вавилова серед структурних компонентів професійної ідентичності майбутнього моряка також вирізняє комунікативну

складову, пов'язуючи її розвиток з особливостями перебігу процесу професійної ідентифікації курсантів [1].

Так, в контексті чотирьох рівнів сформованості професійної ідентичності майбутніх моряків – невираженого, вираженого пасивного, активного і стійкого, визначених автором за критерієм їх змістовного наповнення та наявності певного професійного досвіду, встановлено модальність відносин між майбутнім фахівцем і професією (Табл. 1). Представлена з позиції спроможності здійснювати певні професійні дії, професійну комунікацію насамперед, модальність висловлена словами "хочу", "знаю", "вмію" і "роблю" та демонструє взаємозалежність комунікативної компетентності майбутнього фахівця від рівня сформованості його професійної ідентичності [1, с. 146-147]. Тож, за умов невираженої або вираженої, але пасивної професійної ідентичності, йдеться і про аналогічний статус професійної комунікативної компетентності. Там, де професійна ідентичність виявляється на активному та стійкому рівні, закономірно, суттєво збільшується і кількість комунікативних контактів за рахунок розширення кола професійної комунікації та усвідомлення її значущості для професійного зростання.

Таблиця 1

**Професійна ідентичність
майбутніх фахівців флоту на різних етапах професійного становлення
(за Л. Вавиловою)**

Етап	Навчально-професійна активність	Професійний досвід	Професійна комунікація	Модальність ставлення до професії	Рівень професійної ідентичності
I	знайомство з професією	немає	немає	"хочу"	невиражений
II	засвоєння основних знань	початковий (за зразком)	початковий	"знаю"	виражений пасивний
III	самостійне та свідоме виконання діяльності, індивідуальний стиль	сталий, постійний	формування певного кола професійних контактів, інтенсивне спілкування	"вмію"	активний
IV	досконалість, майстерність, креативність	нескінчений	усвідомлення ролі та значущості професійної комунікації, передача досвіду комунікативна компетентність	"роблю"	стійкий

Очевидно, що професійна ідентичність як багатомірний інтегративний феномен є продуктом тривалого особистісного та професійного розвитку. Як стійке узгодження всіх своїх компонентів вона складається лише на достатньо високих рівнях оволодіння професією. Резюмуючи аналіз особливостей формування професійної ідентичності майбутніх моряків, Л. Вавилова наголошує на необхідності зважити на те, що формування професійної ідентичності "є процесом управління цим формуванням" на щонайменше трьох головних рівнях [1, с. 147]:

– методологічному рівні для забезпечення системного й особистісно-діяльнісного підходів до розвитку й організації саморозвитку тих системо-утворюючих характеристик, що визначають своєрідність внутрішньої природи професійної діяльності, принципи її впорядкування та структурування;

– структурному рівні для конструктивного управління формуванням професійної ідентичності майбутнього моряка та її складових кожною зі сторін навчального процесу (викладачем і курсантом) на засадах його діалогізації, тобто переформатування з субординаційних на особистісно-рівноправні позиції;

– функціональному рівні для формування компонентів професійної ідентичності на основі взаємозв'язку та взаємозумовленості професійної підготовки та психологічних новоутворень майбутнього фахівця флоту.

Хоча основи професійної ідентичності, на думку визнаних дослідників питання, закладаються ще у дошкільний період, очевидно, що найінтенсивніше формування професійної ідентичності нарівні з іншими новоутвореннями студентського віку, як-от професійною рефлексією, професійним мисленням

та готовністю до професійної діяльності, відбувається під час навчання у виші [2, с. 99-100; 5, с. 107-108; 6, с. 149]. За визначенням учених, саме професійне навчання як один із провідних факторів формування готовності до професійної ідентифікації забезпечує якісний стрибок у професійному розвитку студента через професіоналізацію всіх його психічних процесів та станів і формування основних ідентифікаційних ознак приналежності до певної професії [6; 9].

Висновки та перспективи подальших досліджень. В умовах постійного ускладнення професійної діяльності моряків та визнання визначальної ролі людського фактору в забезпеченні сучасного судноплавства, обізнаність щодо закономірностей професійного становлення курсантів, безсумнівно, набуває істотного значення. Інтенсивна модернізація торговельного флоту змінює специфіку професії моряка, позначаючись на складових професіоналізму і впливаючи на зміст професійної освіти та підготовки, а, зрештою, на моделі самого випускника. Врахування законів формування особистості та специфіки перетворювального впливу засвоєної професійної діяльності є неодмінною умовою успішної професійної освіти.

Пріоритетним напрямом у професійній освіті та підготовці майбутніх моряків на сьогодні визнається формування належної професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності. Англомовний комунікативний компонент є серед значущих складових професійної ідентичності фахівців флоту. Рівень його сформованості залежить від перебігу процесу професійної ідентифікації майбутнього фахівця та досягнення ним позитивної професійної ідентичності.

Формування англомовної комунікативної компетентності майбутніх моряків, побудоване на основі врахування особливостей становлення їх профіидентичності та відповідної організації навчального процесу, забезпечує взаємообернений позитивний вплив на обидві категорії професійного зростання майбутніх фахівців.

Деталізація специфіки становлення профіидентичності майбутніх моряків та її співвіднесення з особливостями формування англомовної комунікативної компетентності задля забезпечення ефективної технології навчання становлять предмет подальших наукових розвідок.

Використані джерела

1. Вавилова Л. Н. К проблеме формирования профессиональной идентичности будущих морских специалистов / Л. Н. Вавилова, М. В. Баркова, Ю. В. Павлова // Известия Балтийской государственной академии рыбопромыслового флота: психолого-педагогические науки. – 2009. – № 6 (10). – С. 144–148.
2. Варбан М. Ю. Рефлексія професійного становлення в юнацькому віці / М. Ю. Варбан // Практична психологія та соціальна робота. – 1998. – № 6–7. – С. 80–83.
3. Варварецька Г. А. Результати педагогічного експерименту з формування професійної спрямованості майбутніх фахівців морського та річкового транспорту / Г. А. Варварецька // Наука і освіта. – 2014. – № 1. – С. 83–86.
4. Вороцкая И. Ю. Профессиональная идентичность бортпроводников: структура и особенности : дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.13 / И. Ю. Вороцкая. – М., 2005. – 126 с.
5. Легендзевич Г. Я. Особистісна рефлексія як складова процесу подолання криз професійного становлення майбутніх психологів / Г. Я. Легендзевич // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – Вип. 2. – С. 103–113.
6. Лялюк Г. М. Становлення професійної ідентичності майбутніх педагогів як психологічна проблема / Г. М. Лялюк // Психологічні перспективи. – 2012. – Випуск 20. – С. 145–152.
7. Руденко С. І. Динаміка формування професійної свідомості фахівця / С. І. Руденко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – 2012. – Вип. 2(1). – С. 477–484.
8. Слободчикова Ю. В. Развитие коммуникативной компетентности курсантов в контексте их профессионального становления / Ю. В. Слободчикова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://elibrary.ru/item.asp?id>
9. Хайрова Х. Педагогические условия формирования готовности студентов к профессиональной идентификации в процессе обучения иностранному языку: автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08. – Пенза, 2009. – 23 с.
10. Цветков В. Л., Слободчикова Ю. В. Профессиональная идентичность как фактор развития коммуникативной компетентности / В. Л. Цветков, Ю. В. Слободчикова // Психопедагогика в правоохранительных органах. – 2013. – № 1 (52). – С. 30–32.
11. Шнейдер Л. Б. Профессиональная идентичность : монография. – М. : МОРУ, 2001. – 272 с.
12. European Commission. The Impact of Multicultural and Multilingual Crews on Maritime Communication // MARCOM. Final Reports. – Vol. 1 & 2. – 2001. – P. 163, 120.

Огородник Н. Е.

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ
ФОРМИРОВАНИЯ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТА**

В статье анализируются теоретические основы формирования профессионально ориентированной англоязычной коммуникативной компетентности будущих моряков в процессе профессиональной идентификации и установления идентичности будущих специалистов флота с выбранной профессией. Раскрыто значение английского языка в профессиональном становлении будущих моряков. Обоснованы взаимосвязанность и взаимообусловленность уровней сформированности профессиональной идентичности и англоязычной коммуникативной компетентности.

Ключевые слова: профессиональная идентификация, профессиональная идентичность, будущие моряки, англоязычная коммуникативная компетентность.

Ohorodnyk N. Ye.

**THEORETICAL PREREQUISITES
OF MARITIME ENGLISH COMMUNICATIVE COMPETENCY
DEVELOPMENT**

Analyzed in the article are the theoretical prerequisites of Maritime English communicative competency development within the framework of future seafarers' professional identification. The merit of professional self-identification and the future specialist's professional identity as a result of it is revealed. Being the regulator of future seafarers' professional development it provides their harmonious development and makes their mastery of the profession adequate, with necessary competences in mind.

Formation of a positive attitude towards the chosen profession and identifying oneself with its representatives definitely means the awareness of English language significance for future seafarers. Besides, the significance of professional identity for seafarers is also promoted by unstoppable modernization in marine industry. It encourages them for their professional competency continuous improvement with Maritime English communicative competency as one of its leading components.

As a multidimensional integrative phenomenon professional identity is a product of a longtime personal and professional development. Making a stable coordination with all its components in general and communicative in particular, it is formed only at sufficiently high levels of mastery of the profession. In the researchers' and experts' opinion, it should be managed at the methodological as well as structural and functional levels.

At the methodological level it will provide a system and person centered approaches to the professional identity components development and self-development. Constructive control in the teaching-learning process means the regulation of relationships to change them from subordinate to equal ones and to promote the dialogization of language learning environment. Regulation at the functional level ensures that all the new mental formations (professional reflection, professional thinking and professional preparedness) usually associated with the future seafarers' professionalization will be taken into account.

Key words: professional identification, professional identity, future seafarers, Maritime English communicative competency.

Стаття надійшла до редакції 09.08.2017.